

Nieuwsbrief

Rijnlandse Geschiedenis

Jaargang 9 nummer 1, maart 2025

De Nieuwsbrief Rijnlandse Geschiedenis is een uitgave van de Stichting Historische Publicaties Holland - Rijnland

We beginnen het nieuwe jaar met een nieuw jasje voor de Nieuwsbrief die alweer haar negende jaar ingaat. We zijn benieuwd of het u net zo mag bekoren als het ons bekoort. Zoals zoveel vrijwilligersorganisaties was ook Rijnlandse Geschiedenis toe aan versterking en verjonging en dat gaat lukken! Verder natuurlijk aandacht voor de nieuw geplaatste artikelen, cijfers over websitebezoek in 2024, de vaste artikelen en niet te vergeten aandacht voor de voorjaarsbijeenkomst die dit jaar over de geschiedenis van de sport in Rijnland gaat.

1

Nieuw op de site

Over molens, eendenkooien en het wapen van Teylingen

We zijn het nieuwe jaar begonnen met maar liefst vier nieuwe artikelen.

Het *Hollands plassengebied inspireerde* in de 17e eeuw veel kunstenaars, waaronder Jan van Goyen. Zijn schilderijen, zoals die van een boerenkar en een toren, tonen het vervoer in Rijnland: over weg, water en ijs. Boerenkarren, zeilschepen en sleeën waren de belangrijkste

transportmiddelen, die hoewel niet comfortabel, prachtig werden vastgelegd door schilders. Stormen en overstromingen, vooral rond Leimuiden, lieten hun sporen na. *Trix van Puffelen*, secretaris van de Stichting Oud Leimuiden-Rijnsaterwoude, schreef hierover een interessant artikel [Het landschap in Rijnland in de zeventiende eeuw](#).

Afb. 1 Jan van Goyen, 1656, het Haarlemmermeer met geheel rechts de Grote Kerk van Haarlem.

www.rijnlandgeschiedenis.nl

Stichting Historische Publicaties Holland-Rijnland is een erkende culturele

Volg ons op

Facebook

ANBI.

Pagina 1 van 9

Nieuwsbrief

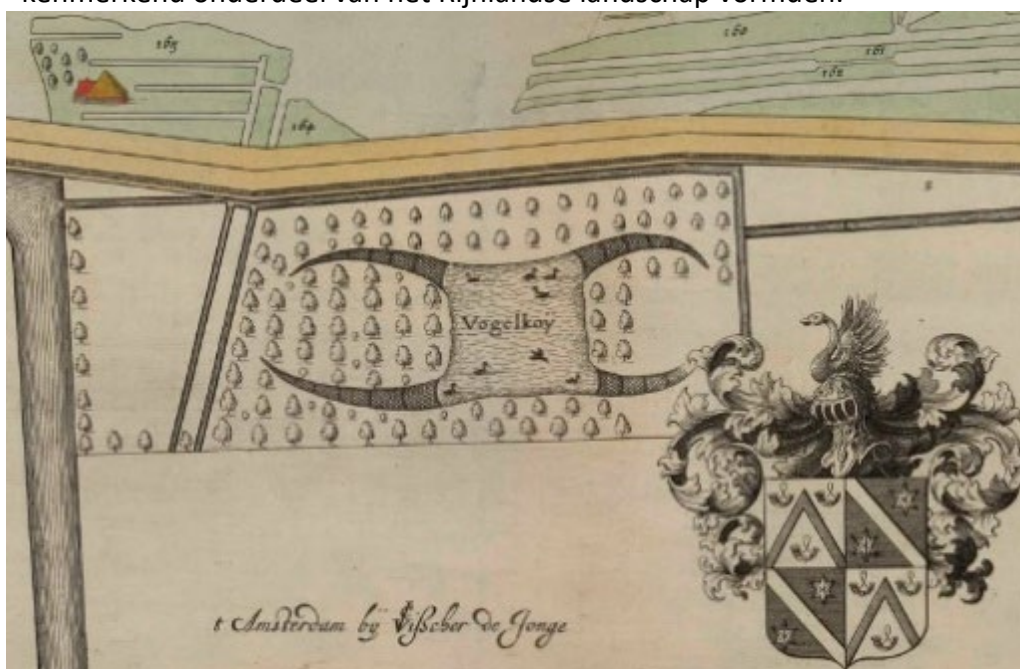
Rijnlandse Geschiedenis

Ook het [artikel](#) over *verdwenen molens* uit Sassenheim heeft alles met de geschiedenis van het landschap van doen. Het artikel neemt de lezer mee langs twee verdwenen poldermolens om via slot Teylingen de reis te eindigen bij enkele korenmolens, met een al even illustere achtergrond.

Afb. 2 Een nog niet helemaal verdwenen molen

In de Middeleeuwen werden *eendenkooien* aangelegd in de natste delen van de veenpolders, waarmee een probleem werd omgezet in een oplossing. Karin Liefting, archivaris van het Hoogheemraadschap van Rijnland, schreef het artikel '[Waterbeheer en eendenkooien](#)'. Het biedt een verrassend nieuw perspectief op de geschiedenis van de kooien, die lange tijd een kenmerkend onderdeel van het Rijnlandse landschap vormden.

Afb. 3 De meest voorkomende vorm van de eendenkooi, het rogge-ei. Detail uit een kaart van de Stommeerpolder, 1650 (HHR collectie kaarten A-1010)

Het *wapen van Teylingen* heeft een historische link met de koning van Schotland, William the Lion, die regeerde van 1165 tot 1214. Het [artikel](#) legt uit hoe deze link, via graaf Floris III, tot het huidige wapen heeft geleid.

Afb. 4 Het wapen van William the Lion, koning van Schotland en zwager van graaf Floris III. (file: SVG - My Ancestors Coat of Arms)

Nieuwsbrief

Rijnlandse Geschiedenis

2

Voorjaarsbijeenkomst in Oegstgeest

*Rijnland als
kraamkamer van
sportend Nederland*

Sportgeschiedenis krijgt steeds meer aandacht, en Rijnland speelde in die geschiedenis een belangrijke rol door het instituut Noorthey in Voorschoten. Het thema van onze voorjaarsbijeenkomst is 'Rijnlandse sportgeschiedenis in vogelvlucht'.

De bijeenkomst vindt plaats op donderdag 10 april om 20:00 uur in het Dorpscentrum in Oegstgeest. Na een korte introductie door voorzitter Wim Bleijie, zal historicus *Sander Wassink* spreken over 'Rijnland als kraamkamer van sportend Nederland', met de focus op het

Afb. 5 Oudst bekende elftalfoto (met docenten) van het jongensinstituut Noorthey, met datering op de foto: 8 april 1894. Bron: Nationaal Archief, Noorthey-Genootschap 3.22.14

instituut Noorthey en zijn invloed op de sportontwikkeling in Nederland.

Afb. 6 Burgemeester Van Gerrevink slaat in 1934 de eerste bal bij de opening van de banen van het Carla Tennispark in Oegstgeest, het eerste openbare tennispark in de gemeente.

Michel van Gent, sporthistoricus bij het Huygens Instituut, geeft vervolgens een korte lezing over de geschiedenis van sportclubs in Oegstgeest. Meer informatie over sprekers en het programma vindt u in de [agenda](#) van Rijnlandse Geschiedenis. Iedereen met interesse in sportgeschiedenis is van harte welkom!

De toegang is gratis, maar we stellen het wel op prijs als u zich aanmeldt bij de [secretaris](#).

Nieuwsbrief

Rijnlandse Geschiedenis

3 Aantal bezoekers website 2024 fors gestegen

Meer dan 10.000 bezoekers!

We vermoedden het al, maar de cijfers laten er geen twijfel aan bestaan: in 2024 nam het aantal bezoekers van de website fors toe tot 11.140. Helemaal vergelijken met het jaar daarvoor kan niet omdat Google Analytics in 2023 na twee maanden op een nieuw systeem is overgegaan, maar de groei is onmiskenbaar (10 maanden, 6.707 bezoekers). Deze bezoekers bezochten de website in totaal 16.082 keer (10 maanden 10.226). Een mooi resultaat!

4 Van het bestuur

Verjonging en versterking

Met trots maken wij bekend dat per 1 september *Joost Bleijie* de functie van voorzitter zal overnemen van Wim Bleijie. Twaalf jaar lang heeft Wim lang met toewijding het voorzitterschap vervuld, mede waardoor Rijnlandse Geschiedenis is geworden tot wat het nu is.

Joost heeft geschiedenis gestudeerd in Leiden en weet heel veel van Leiden en omgeving, zie zijn wekelijkse stuk in de Leidsche Courant en zijn website De geschiedenis van Leiden.

We zullen Wim missen, maar we hebben het volste vertrouwen in Joost.

Nog meer verjonging in onze gelederen. *Petra van Dam*, hoogleraar water- en milieugeschiedenis aan de Vrije Universiteit Amsterdam, die zo'n aanstekelijk verhaal hield tijdens de viering van ons tweede lustrum, is tot ons genoeg toegetreden tot ons Comité van Aanbeveling.

De *kascommissie* heeft zich gebogen over de jaarrekening over 2024. Ze is van mening dat de boekhouding netjes en overzichtelijk is en dat de door hen uitgevoerde controles geen afwijking hebben opgeleverd. Tot slot spreken zij hun waardering uit voor de nauwkeurige en professionele manier waarop de boekhouding is uitgevoerd. De jaarrekening 2024 en de begroting 2025 kunt u op de website vinden.

Afb. 7 Joost Bleijie

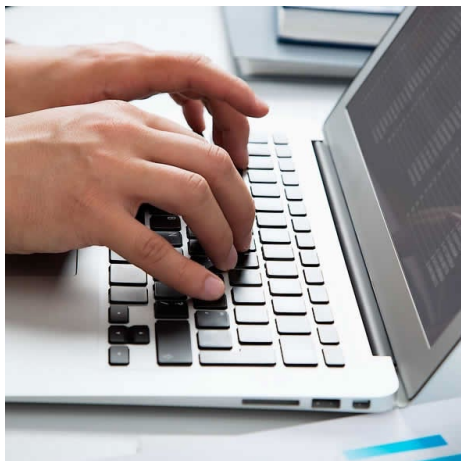

Nieuwsbrief

Rijnlandse Geschiedenis

5 Van de redactie

Ook voor de redactie versterking

Naast de vier artikelen die onlangs op de website zijn geplaatst, zijn er nog een paar artikelen in voorbereiding en onderweg. Zodra deze geplaatst zijn krijgt u daar een aankondiging over of leest u dat op onze [Facebookpagina](#).

Mocht u zelf een interessant artikel in uw blad hebben gepubliceerd dat ook voor andere verenigingen lezenswaardig is, laat het ons weten via de [redactie](#)

De redactie is blij met de komst van twee nieuwe leden. *Bernadette Verhoef* zal de regio midden Rijnland 'bewaken' en *Eveline van der Pool* gaat zich met name richten op wat er in het verre verleden is geschreven over Leiden en directe omgeving.

6 NGV Rijnland en Kennemerland – *Ab Stikkelorum*

*27 september
2024: Rijnland
landelijk
middelpunt
familiegeschiedenis*

Op 27 september is er van 9.30 uur tot 15.30 uur een landelijke dag van de *Nederlandse Genealogische Vereniging* over alles wat met familiegeschiedenis en lokale geschiedenis te maken heeft.

De afdeling Rijnland- en Kennemerland heeft de eer om deze dag te mogen organiseren in de Leidse Hooglandse Kerk. Komt u ook? Zoals eerder op deze plaats verteld, moeten we ook als genealogische vereniging (NGV) de ramen openzetten en zoeken daarom actief het netwerk van de historische verenigingen in haar afdelingsgebied op. Naast lezingen van *Femke Deen* (Moeders des Vaderlands 16^e-18^e eeuw), *Agnes van Steen* (De vrouwenbeweging en het ongehuwde moederschap (19^e en 20^e eeuw), *Mart van der Wiel* (de vele gezichten van vrouwen in het verzet (20^e eeuw) en *Cor Smit* (het leven van de Leidse fabrieksmeisjes (19^e en 20^e eeuw), is er o.a. een historische markt.

Nieuwsbrief

Rijnlandse Geschiedenis

Afb. 8 Ab, Sytske en Ank zijn hard aan de slag voor de landelijke dag Familiegesciedenis in Leiden

Voor kinderen is er in de kerk een aparte hoek en er is voldoende (betaalde) parkeergelegenheid in de buurt.

Mag ik u vragen om 27 september alvast te noteren?

Nog mooier zou zijn, als we via uw organisatie nog meer bekendheid mogen geven aan dit mooie evenement in de historische binnenstad van Leiden.

Leuk als u mij mailt: voorzitter-ryn@ngv.nl

7 Erfgoedhuis Zuid-Holland

Over de Stompwijkse Paardendagen en een podcast over dialecten in Zuid-Holland

Ambachten, tradities, feesten of herdenken, het zijn allemaal vormen van immaterieel erfgoed. Erfgoedhuis Zuid Holland zet zich ook in voor deze vorm van erfgoed, die met de tijd mee verandert.

Op Geschiedenis van Zuid-Holland zijn nieuwe stukken verschenen over

de [Indische eetcultuur](#), [Shantykoren](#), [Afro-Surinaamse klederdracht](#), [eendekooien](#) en de [Stompwijkse Paardendagen](#).

Een hele mooie serie, gemaakt door *Ingrid van der Vlis*, die in gesprek is gegaan met beoefenaren van deze vormen van immaterieel erfgoed en die een mooi inkijkje geven in de diversiteit aan immaterieel erfgoed in onze provincie.

Spreek de Streek

Er is ook net een nieuwe podcast *Spreek de Streek*, een taalreis door Zuid-Holland. *Wat zeggie?* Nergens ter wereld lijken we zoveel verschillende dialecten te spreken als in Zuid-Holland. Hoe kan dat? En bestaan dialecten ook in de toekomst nog? In de vijfdelige miniserie *Spreek de Streek. Een*

Afb. 9 Kortebaandruiverij. Iedereen uit het dorp helpt mee: van het opbouwen van de tribunes tot het verzorgen van manden met bloemen langs de baan. Fotografie Carmen

Nieuwsbrief

Rijnlandse Geschiedenis

taalreis door Zuid-Holland reizen onderzoeksjournalist en dialectonderzoeker *Mathilde Jansen* en actrice *Charlene Sancho* kriskras door de provincie om dit te onderzoeken. Tot nu toe zijn er twee afleveringen verschenen, die te vinden zijn op de websites [Rijnlandse Geschiedenis](#) en de [Geschiedenis van Zuid-Holland](#)

*Immaterieel
erfgoed: contacten
gezocht*

Tot slot. Het Erfgoedhuis komt graag in contact met organisaties en individuen die zich inzetten voor andere vormen van immaterieel erfgoed, specifiek in het Groene Hart. Ken je ambachtslieden in het Groene Hart of ben je actief voor een organisatie die zich inzet voor het behoud ervan, neem dan contact op met Marloes Wellenberg, wellenberg@erfgoedhuis-zh.nl.

8 Wetenswaard

Nieuwe links

Kijkt u wel eens op de [Links](#) op rijnlandgeschiedenis.nl? U zult verrast staan over het aantal sites waar u informatie over Rijnland kunt vinden. Er zijn weer een paar nieuwe aan de rubriek toegevoegd: [Erfgoedhuis Zuid-Holland](#), [Geschiedenis van Zuid-Holland](#) en de [Stichting Molenwereld](#)

*Zoektocht naar
Ostarbeiterinnen en
Ostarbeiter*

Rijnlandse Geschiedenis ontving van mevrouw *Marga de Reus* onderstaand verzoek tot plaatsing. Daar geven wij graag gehoor aan:

*Afb. 10 Merkteken, op de kleding
gedragen*

Ondersteund door Stichting Studiecentrum Nederlands Cultureel Erfgoed onderzoek ik de geschiedenis van Ostarbeiter(innen). Als dochter van twee dwangarbeiders – mijn Nederlandse vader en Russische moeder – zoek ik naar levensverhalen, getuigenissen en gegevens van Russische en Oekraïense mannen en vrouwen die na de Tweede Wereldoorlog naar Nederland kwamen. Het doel van dit onderzoek is om de kennis over Ostarbeiter(innen) te vergroten, egodocumenten te verzamelen en hun gedwongen transport, reis naar Nederland en latere leven te documenteren. Het uiteindelijke doel is een publicatie waarin hun ervaringen worden gedeeld, zodat zij niet vergeten worden en een plaats krijgen in de herdenking van de oorlog. Ik vraag uw hulp door deze oproep te delen en verhalen te verzamelen, ook al zijn veel Ostarbeiter(innen) inmiddels overleden. Dit is het moment om de verhalen

www.rijnlandgeschiedenis.nl

Stichting Historische Publicaties Holland-Rijnland is een erkende culturele

 ANBI.

Volg ons op

Facebook

Pagina 7 van 9

Nieuwsbrief

Rijnlandse Geschiedenis

voor toekomstige generaties vast te leggen. Als u suggesties heeft of uw verhaal wilt delen, neem dan contact met mij op via e-mail.

Een boek uit 1658

Via het contactformulier op de website ontvingen wij bericht van iemand die ons wees op een lijvig boekwerk uit 1658 van de hand van *Hendrik Jacobsz Soeteboom* met de titel "De Zaanlants Arkadia". Het lijkt een vrij gedetailleerde beschrijving van de geschiedenis van het Rijnland en Holland te bevatten. Het deel over Rijnland begint in het derde Boeck, vanaf bladzijde 148. Het boek is gewoon op internet te vinden ([link](#)). We waarderen het zeer als mensen met ons mee denken om nog meer over de geschiedenis van Rijnland te weten te komen.

Afb. 11 Titelpagina van het boek

Vergrijzing en wat dat betekent

De meeste lokale historische verenigingen delen het probleem van vergrijzing binnen de gelederen en slagen er onvoldoende in om nieuwe en jongere vrijwilligers aan zich te binden. Rijnlandse Geschiedenis is van plan om in samenwerking met het Erfgoedhuis om na de zomer een bijeenkomst te organiseren, waarin we samen verkennen wat de mogelijkheden zijn om vrijwilligers te werven. Tijdens deze bijeenkomst kunnen we praktische tips en ervaringen delen om een nieuwe generatie enthousiast te maken voor het behoud van ons culturele erfgoed. Leden van besturen: voelt u iets voor een dergelijke bijeenkomst? Of heeft u praktijkervaringen die u wilt delen? Laat het ons weten!

9 Wordt donateur!

We maken het u liefst zo gemakkelijk mogelijk, Geen gedoe meer met het invullen van formulieren, een simpele QR-scan volstaat. Sinds kort is die mogelijkheid toegevoegd aan de onze site, en wat let ons dat hier nog eens te herhalen: even scannen (of deze [link](#) volgen), een kind kan de was doen

Nieuwsbrief

Rijnlandse Geschiedenis

10

Nieuwsbrief

De *Nieuwsbrief* verschijnt vier keer per jaar, met de zomer als rusttijd. Mocht er aanleiding toe zijn dan komt er een extra nieuwsbrief. Berichten voor de regio zullen als vanouds digitaal via e-mail verstuurd worden.

De Nieuwsbrief Rijnlandse Geschiedenis is voor de aangesloten verenigingen, stichtingen, instellingen en geïnteresseerden. Heeft u suggesties voor de inhoud of wilt u de nieuwsbrief rechtstreeks – persoonlijk – ontvangen (daarmee verleent u toestemming tot het registreren van de nodige gegevens) mail dan naar secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl.

Wilt u de Nieuwsbrief niet meer ontvangen, dan is een retourmail naar secretaris@rijnlandgeschiedenis.nl voldoende.

